

DR. PANJABRAO DESHMUKH CENTRE FOR MONITORING REGIONAL ECONOMY

**SANT GADGE BABA AMRAVATI UNIVERSITY,
AMRAVATI**

CO-ORDINATOR

DR. SURESH R. JAGTAP

PROFESSOR DEPTT. OF ECONOMICS

SMT. KESHARBAI LAHOTI MAHAVIDYALAY, AMRAVATI 444603

SURESHJAGTAP119@GMAIL.COM

MOB NO :9420832592

CENTER NAME

DR. PANJABRAO DESHMUKH CENTRE FOR MONITORING REGIONAL ECONOMY
SANT GADGE BABA AMRAVATI UNIVERSITY, AMRAVATI-444 602, MS INDIA

ABOUT DR. PANJABRAO DESHMUKH

Dr. Panjabrao Deshmukh was born in a farmer's family on 27 December 1898 at village, Papal, Dist. Amravati. He took primary education in Papal. For higher studies, he went first to Pune district and then to England. His father mortgaged his farm for his higher studies.

He returned to India in 1926-27 after completing the degree of Bar-at-Law, M.A and Ph.D.

In India he was very much concerned about the education of people, poverty, farmer's poor condition, the neglected people of the society. He worked for the upliftment of the poor people in society and became an Education Minister of the Warhad Province.

In 1932, he established a reputed institution named, Shri Shivaji Society in Amravati. He worked with Dr. Babasaheb Ambedkar as a member of the constitution committee.

After independence, he became the first Agriculture Minister during the regime of Pandit Nehru. He took many important decisions of farm development during his tenure. He was the first who arranged an World Agriculture Exhibition that displayed information about Japanese Rice field, rise in wheat production, cotton research etc.

He dedicated his life for the education and agriculture and development of common people. In 1956, he formed a society called, '**Bharat Krushak Samaj**' to bring all farmers under one roof.

With continuous work for the people, he neglected his physical health and died on 10th of April 1965 in New Delhi.

To commemorate his work, a center called *Dr. Panjabrao Deshmukh Center for Monitoring Regional Economy* has been started in Sant Gadge Baba Amravati University, Amravati.

The center ceaselessly works for the development of farmers and rural people.

ABOUT CENTER : DR. PANJABRAO DESHMUKH CENTRE FOR MONITORING REGIONAL ECONOMY

Dr. Panjabrao Deshmukh Center for Monitoring Regional Economy is established in 2011. Regional imbalance is common in various fields. So the aim of this center is to study the reasons of imbalance prevalent in the fields of agriculture, service sector, industrial sector, socio-economic field, health, education and employment etc. Taking into consideration the statistical data available about the imbalance and studying the developmental opportunities and competency, the center organizes various programmes. It especially focuses on agricultural field. In order to spread awareness about views of Dr. Panjabrao Deshmukh regarding agriculture in various fields in Amravati division, various programmes like workshops, seminars, survey, lecture series are organized. Through such programmes, the center provides guidance about employment opportunities and counselling to stop suicide of farmers. For agricultural based guidance, workshops for farmers are organized at rural and urban areas. For economic stability, the center collects statistical data of various fields, analyzes it, reaches to a conclusion and provides solutions of the problems.

PURPOSE OF THE CENTER

The center will act as a nodal agency to monitor the economic growth of the region. The main purpose of the center is to provide a data base about potential economic opportunities and Socio-Economic Development of the student, Faculty members and people in this region specially rural area. Beside this the center will work in identifying the problems of various segments and assessing strenghts and weaknesses of agriculture, industrial and service sector.

TERMS OF REFERENCE

The functioning of the center will be limited to the geographical boundaries of Sant Gadge Baba Amravati University.

OBJECT AND FUNCTIONS OF THE CENTER

The center will function in the following manner:

1. The center will work as a data bank
2. Process and analyze the available data considering economic importance of various segments of the economy.
3. Publish, circulate and distribute necessary information for planners, policy makers, researchers, teachers and thinkers in the region.
4. Organize the programme in various colleges and society regarding the Agriculture, Industries and various Economical problems of Society.
5. Undertake need-based research projects for different funding and planning agencies.

ADVISORY COMMITTEE

Hon'ble Vice-Chancellor	:	Dr. Vilas M. Bhale	(Chairman)
Hon'ble Registrar	:	Dr. Tushar Deshmukh	(Member)
	:	Prin. Dr. Nandkishor Chikhle	(Member)
	:	Shri Sunil Mankar	(Member)
	:	Dr. A.D. Chavan	(Member)
Co-ordinator	:	Dr. Suresh R Jagtap	(Member -Secretary)

CO-ORDINATOR

DR. SURESH R. JAGTAP
PROFESSOR DEPTT. OF ECONOMICS

SMT. KESHARBAI LAHOTI MAHAVIDYALAY,
AMRAVATI 444603
SURESHJAGTAP119@GMAIL.COM
MOB NO :9420832592

ACTIVITIES

Sr. No.	Name of the activity	
1	Information about Dr. Panjabrao Deshmukh	
2	Programme on the occasion of birth anniversary of Dr. Panjabrao Deshmukh 27/12/2019 (किफायतशिर शेती व जलव्यवस्थापन)	
3	Programme on 'Neglected development in West (paschim)Vidarbha and Remedies 3/2/2020(पच्छिम विदर्भाचा दुर्लक्षित विकास व उपाययोजना)	
4	Celebration of 121th birth anniversary of Dr. Panjabrao Deshmukh 27/12/2020	
5	Online seminar on Central Budget 2021 on 12/2/2021(केंद्रीय अंदाजपत्रक - २०२१ चा परामर्श)	
6	Online seminar on 'Views of Dr. Panjabrao Deshmukh on agriculture and farmer's education about agriculture' 10/4/2021 (डॉ. पंजाबराव देशमुख यांचे कृषी विषयक विचार आणि शेतकऱ्यांचे कृषी विषयक शिक्षण)	

**Dignitaries lighting the traditional lamp,
(27/12/2019)**

**Dignitaries and audience during the presentation of Vidyapith Geet
(27/12/2019)**

**Coordinator, Dr. Suresh R. Jagtap presenting introductory speech,
(27/12/2019)**

**Keynote speaker, Dr. Subhash Tale presenting his views on the occasion,
(27/12/2019)**

**Chief Guest, Dr. Ashok Raut speaking on the occasion,
(27/12/2019)**

**Registrar, Dr. Tushar Deshmukh, presenting his views,
(27/12/2019)**

**Audience including, officials, and students during the programme,
(27/12/2019)**

Dignitaries and audience during the presentation of Vidyapith Geet

(3/2/2020)

Dignitaries garlanding the portrait of Dr. Panjabrao Deshmukh,

(3/2/2020)

Coordinator Dr. S.R. Jagtap presenting a book on Dr. Panjabrao Deshmukh

to the Keynote Speaker, (3/2/2020)

Coordinator, Dr. Suresh R. Jagtap presenting introductory speech,

(3/2/2020)

Keynote Speaker, Dr. Shrinivas Khandewale presenting his views,

(3/2/2020)

Dr. Jahagirdar, senior economist presenting his views on the topic,

(3/2/2020)

Audiences present during the lecture and question and answer session

(3/2/2020)

कृषी व ग्रामीण विकासाचे दैवत- डॉ. पंजाबराव देशमुख

आज डॉ. पंजाबराव उपाख्य भाऊसाहेब देशमुख यांची ११२ वी जयंती आहे. त्यांचे जयंती निमित्त अनेक ठिकाणी भ्रमरुच्य कार्यक्रमाचे आयोजन केल्या जात असे. परंतु हे वर्ष कोविड १९चे असल्याने कार्यक्रमात मर्यादीत स्वरूप आले आहे.

डॉ. पंजाबराव देशमुख यांचा जन्म २७ डिसेंबर १८९८ ला नांदगाव खडेश्वर तालुक्यात पापळ या गावी शेतकरी कुटुंबात झाला. भाऊसाहेबांनी आपल्या जीवनात अनेक आर्थिक व सामाजिक क्षेत्रात कार्य केले. जसे कृषी, शिक्षण, सामाजिक, आर्थिक, राजकीय, सहकारिता, न्याय, उद्योग, वनसंपदा, दुग्ध व पशुसंवर्धन, यांत्रिक व तांत्रिक इ. अनेक क्षेत्रात भाऊसाहेबांनी अतुलनीय कार्य केले. अशा अनेक कार्यापेकीच कृषी व ग्रामीण विकासाबाबत येथे भाऊसाहेबांचे काही विचार मांडण्याचा प्रयत्न आहे.

संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ अंतर्गत डॉ. पंजाबराव देशमुख प्रादेशिक अर्थव्यवस्था नियमन केंद्र कार्यरत आहे. (Dr. Panjabrao Deshmukh Centre for Monitoring and Regional Economy) विद्यापीठाचे कार्यक्षेत्र एकूण पाच जिल्ह्यांचे असून पांचही जिल्ह्यांमध्ये असणारे व्यवसायात संतुलित

विकासात्मक अभ्यास करणे, व त्यासाठी विविध कार्यक्रमातून, प्रबोधनातून आवश्यक ते प्रयत्न करणे अशा प्रकारचे कार्य करून ग्रामीण विकासासाठी संबंधित घटकांना किंवा क्षेत्राला माहिती देणे अशी या केंद्राची भूमिका आहे. सोबतच या कार्यासाठी केंद्राद्वारा विविध महाविद्यालयांच्या सहाय्याने कार्यक्रम आयोजित करून भाऊसाहेबांच्या विचारांचा प्रसार व प्रसार करणे हा या केंद्राचा उद्देश आहे.

डॉ. पंजाबराव देशमुख यांनी शिक्षण व कृषी सोबतच देशातील ग्रामीण अर्थव्यवस्था विकसीत करण्यासाठी संपूर्ण आयुष्य वेचले. त्यामध्ये प्रामुख्याने कृषी व कृषी संबंधीत ग्रामीण उद्योगांना चालना देणे त्यातूनच ग्रामीण उत्पन्न वाढल्याने औद्योगिक वस्तूंची मागणी वाढते परिणामतः औद्योगिक क्षेत्रांचा विस्तार होतो असे डॉ. पंजाबराव देशमुख यांचे मत होते.

भाऊसाहेबांच्या या विचारात एक अर्थतज्ञाचे विचार दिसून येतात. भाऊसाहेब पुढे आपले विचारातून सांगतात की, शेती ही भारतीय कृषि व्यवस्थेचे एक महत्त्वपूर्ण अंग असून कृषी विकासाच्या संदर्भात दोन महत्त्वपूर्ण उद्दिष्ट्ये सतत नजरेसमोर ठेवले

पाहिजेत. ते म्हणजे, १) शेती करणाऱ्या शेतकऱ्यांच्या दारिद्र्याचे निर्मुलन किंवा उच्चाटन करणे. २) शेत जमिनीच्या निकसपणाचे म्हणजेच शेतीच्या दारिद्र्याचे निर्मुलन करणे किंवा जमिनीची सुपिकता वाढविणे हे प्रयत्नच शेतकऱ्यांचे प्रती एकर उत्पादनात वाढ करण्यासाठी सर्वोत्तम उपाय ठरू शकते. अशा प्रकारे विचार भाऊसाहेबांनी २ जून १९५४ ला कृषि विषयक विचार साच्या संदर्भात व्यक्त केले होते.

या संदर्भातच भाऊसाहेबांनी 'गोसंवर्धन विधेयकावर आपले विचार मांडतांना, ४ जून १९५१ ला या विधेयकाचे चर्चेत भाग घेतांना त्यांनी गोसंवर्धन व त्यावर नियंत्रण ठेवणे गरजेचे आहे. केवळ धार्मिक भावना जोपासण्यासाठी म्हणून या गोसंवर्धन संस्थांचा वापर व्हायला नको तर यातून समाजोपयोगी अर्थार्जन होईल.

ग्रामीण, कृषी व आर्थिक विकास साधल्या जाईल. अशा प्रकारे या संस्थांना राष्ट्रोन्नतीच्या प्रवासात आणणे महत्त्वाचे आहे. असे ते म्हणतात. पुढे ते म्हणतात आर्थिक विकासात पशुधनाचा सिंहाचा वाटा आहे. वैज्ञानिक

प्रगतीव सुधारीत यंत्रे, साधने यांचे सोबतच बैलजोडीचे शेतीसाठी महत्त्व आहे. कारण शेत करण्यासाठी बैलजोडी अत्यंत किफायतशीर व उपयुक्त साधन आहे. संपूर्ण अनुभवांच्या आधारावर भाऊसाहेब पुढे म्हणतात की, गाईचे महत्त्व त्यापेक्षा अधिक आहे. कारण भारताला पीष्टिक व स्वास्थ्यरक्षक दुधाचा पुर्ववर्ती दुधातून होतो. त्याला पर्याय दुसरे कोणतेही साधन नाही. गाय ही भारताच्या आर्थिक विकासाचा आत्मा आहे. जोपर्यंत आपण उपयुक्त गायी सारख्या पशुधनाचा आणि गोवंशाचा विकास करू शकत नाही तोपर्यंत भौतिक साधनांचा विकास करूनही आपण आपल्या ध्येयापर्यंत पोहचू शकत नाही म्हणून भाऊसाहेब देशवासीयांना विनंती करतात की, गायी सारख्या पशुधनाचे तन मन धनाने रक्षण करावे. आज सुध्दा आपल्याला गाईच्या दुधाची स्वास्थासाठी गरज आहे परंतु तेवढेच ते प्राप्त होण्यास दुर्लभ झाले आहे.

जवळपास ६५ वर्षा पूर्वीचे भाऊसाहेबांचे हे विचार किती भविष्याचा वेध घेणारे होते हे यावरून भाऊसाहेबांच्या अफाट विकास शक्तीची कल्पना येते कारण पुढे भाऊसाहेब म्हणतात, गायची व पशूंच्या निर्मितीसाठी कुत्रिम गर्भधारणा करणारे संशोधन केंद्रे उभारणे, शेतकऱ्यांना प्रशिक्षण देणे शेतीसाठी घरगुती शेंद्रीय खतांची निर्मिती करणे यातून शेतीची उत्पादन

क्षमता वाढविणे असे हे मुलभूत विकासाचे चक्र सुरू ठेवल्यास गांधींच्या विचारधारेतूनच देशाचा विकास साधता येईल असे भाऊसाहेब म्हणतात म्हणून याठिकाणी विकासाच्या नवीन वाटा शोधत असतांना कायमस्वरूपी व शाश्वत विकासाची वाट विसरायला नको जे आपल्या पूर्वजांनी आपल्याला दिलेले आहे असे या ठिकाणी म्हणावेसे वाटते. याला अनुसरूनच भाऊसाहेबांनी श्री शिवाजी शिक्षण संस्थेत ग्रामोद्योग, खादी उद्योग, मंदमारीशालान, कृषक मोटर्स, बीज प्रामाणिकरण, डेअरी फार्म, अशा अनेक लहान लहान रोजगार व विकासरूपी संस्था सुरू केल्या होत्या. या सर्व ग्रामीण विकासाला चालना देणाऱ्या आहेत ज्याची आज सुध्दा गरज आहे.

अशा प्रकारे अनेक क्षेत्रात अचाट कार्य व ज्ञान संपादन व्यक्तीमत्व, कृषि आणि ग्रामीण समाज विकासाची घडपड असणारे भाऊसाहेबांनी त्यांचे जयंती निमित्त संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठा अंतर्गत डॉ. पंजाबराव देशमुख प्रादेशिक अर्थव्यवस्था नियमन केंद्राद्वारा विनम्र अभिवादन.

● प्रा. डॉ. सुरेश जगतप
अमरावती.
मो. नं. ९४२०८३२५९२

संत गाडगे बाबा

अमरावती विद्यापीठ

डॉ.पंजाबराव देशमुख प्रादेशिक
अर्थव्यवस्था नियमन केंद्र
व पदव्युत्तर अर्थशास्त्र विभाग
यांचे संयुक्त विद्यमाने आयोजित

**ऑनलाईन
व्याख्यान**

विषय :
केंद्रीय अंदाजपत्रक
२०२१ चा परामर्श

YouTube Link : <https://youtu.be/4HV6abk4do>

व्याख्यान कार्यक्रम पत्रिका

दिनांक १२ फेब्रुवारी, २०२१
वेळ : दुपारी ३ वाजता

अध्यक्ष तथा उद्घाटक
डॉ.मुरलीधर चांदेकर
(मा.कुलगुरु, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ,अमरावती)

प्रमुख वक्ते
डॉ.अतुल साळुंखे
(प्राचार्य डॉ.सी.डी. देशमुख वाणिज्य
महाविद्यालय, रोहा, जि. रायगड)

- विनीत -
डॉ.तुषार देशमुख
कुलसचिव
संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

<p>डॉ.एस.आर. जगताप समन्वयक, डॉ.पं.दे.प्रा. अर्थव्यवस्था, नियमन केंद्र संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ,अमरावती</p>	<p>डॉ.श्रीकांत पाटील प्र.विभाग प्रमुख पदव्युत्तर अर्थशास्त्र विभाग संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ,अमरावती</p>
---	--

संत गाडगे बाबा

अमरावती विद्यापीठ

डॉ. पंजाबराव देशमुख प्रादेशिक अर्थव्यवस्था नियमन केंद्र
द्वारा
डॉ. पंजाबराव उपाख्य भाऊसाहेब देशमुख यांच्या
पुण्यतिथी निमित्ताने आयोजित

ऑनलाईन व्याख्यान कार्यक्रम

दिनांक १० एप्रिल २०२१ | वेळ : सकाळी ११ वाजता.

* कार्यक्रमाध्यक्ष *

मा. डॉ. मुरलीधर चांदेकर
(कुलगुरु, संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ)

* व्याख्याते *

मा. डॉ. श्रीनिवास खांदेवाले (नागपूर)
सुप्रसिद्ध अर्थतज्ञ

* विषय *

डॉ. पंजाबराव देशमुख यांचे कृषिविषयक विचार आणि
शेतकऱ्यांचे कृषिविषयक शिक्षण

व्याख्यानाची युट्युब लिंक : <https://youtu.be/Y4cFAtx0hs>

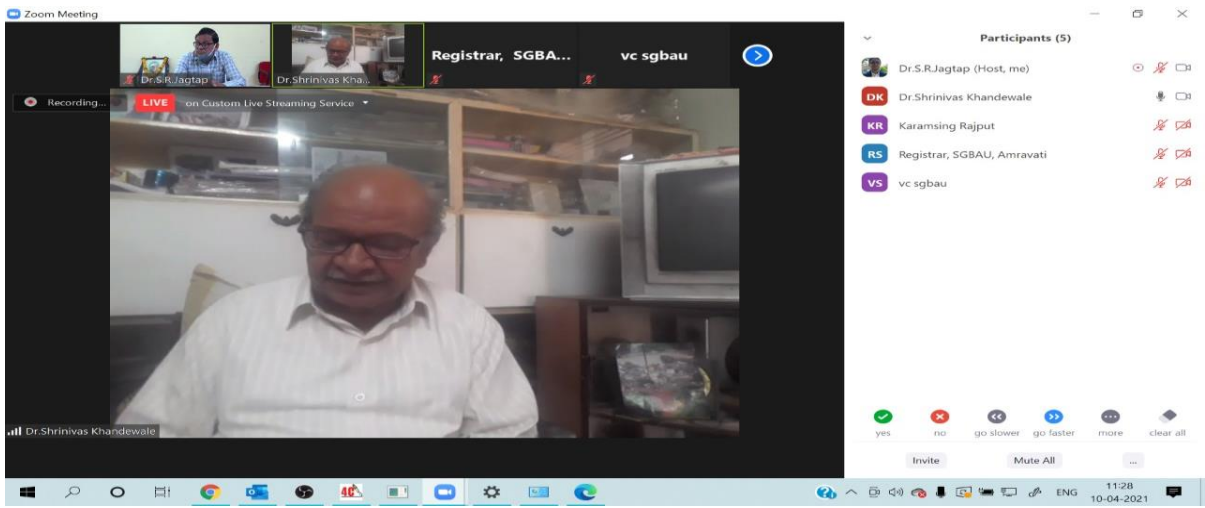
* विनीत *

डॉ. तुषार देशमुख
कुलसचिव
संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

डॉ. एस. आर. जगताप
समन्वयक
डॉ. पं.दे. प्रा. अर्थव्यवस्था नियमन केंद्र
संत गाडगे बाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती

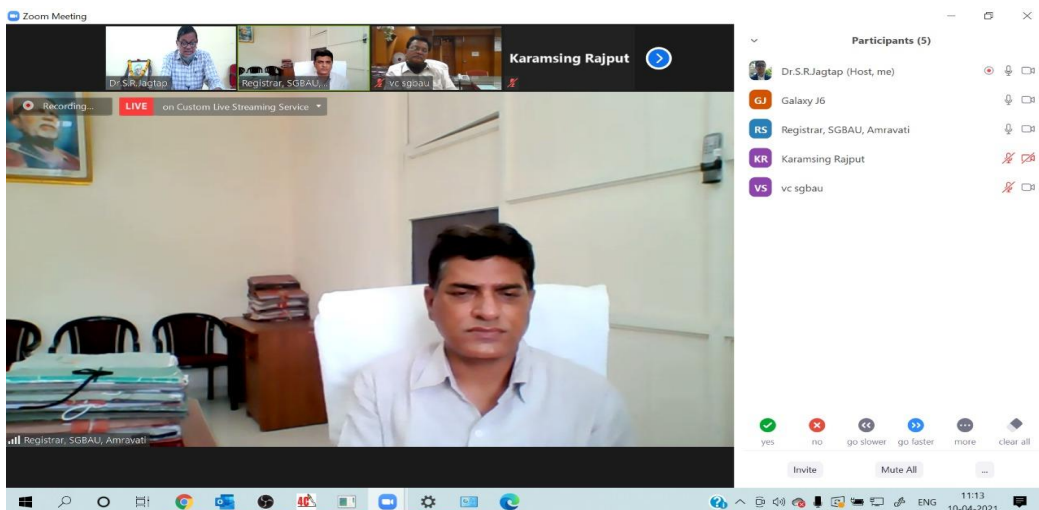
Hon'ble Vice-Chancellor Dr. Murlidhar Chandekar

Hon'ble Keynote speaker Dr. S. S. Khandewale

Co-ordinator Dr. S. R. Jagtap

Hon'ble Registrar Dr. Tushar Deshmukh